

N:o 89.

Ank. till Riksd. Kansli den 5 Maj 1873, kl. 2 e. m.

Memorial, angående ett Höganäs stenkolsverk beviljad och från Statskontoret utbetaladt statsbidrag.

(R. A.)

I enlighet med Stats-Utskottets uti 11:te punkten af Utlåtandet N:o 17 gjorda anmälan får Utskottet härmed afgifva yttrande i anledning af de uti fullmäktiges i Riksgälds-kontoret öfver Riksdagens revisorers berättelse den 27 sistlidne December afgifna utlåtande omförmälda förhållanden, rörande de medel Höganäs stenkolsverk, på grund af Kongl. brefvet den 24 Mars 1832, fått i Kongl. Statskontoret uppbära för att användas till betäckande af räntan å ett af bolaget upptaget lån å 120,000 R:dr banko.

Med anledning af Höganäs stenkolsverks direktions underdåniga anhållan, att antingen ett lån å 120,000 R:dr banko måtte bolaget beviljas eller ock att Kongl. Maj:t måtte anvisa tillgång till räntan för ett sådant lån tilldess hela lånet blifvit betaladt, förklarade Kongl. Maj:t, genom ofvanberörde nådiga bref, att då Höganäs stenkolsverk vore en anläggning af väsendtlig nytta både särskildt för Skåne och för riket i allmänhet, samt enär, genom det då ifrågasatta inställandet af arbetet vid nämnde verk, afsigten med de af Rikets Ständer beviljade anslag skulle förfelas och flera olägenheter för orten uppkomma, äfvensom brist på arbete för ett betydligt antal arbetare förorsakas, så hade Kongl. Maj:t funnit det vara ett föremål för dess nådiga omvårdnad att, så vidt de till Kongl. Maj:ts disposition för dylika behof ställda medel det med-

gäfve, söka bidraga till stenkolsverkets upprätthållande. Enär likväl den af direktionen begärda lånesumman af 120,000 R:dr banko icke kunde af allmänna medel utgå, fann Kongl. Maj:t godt i stället försäkra bolaget att å berörde summa, som bolaget egde genom egen försorg upplåna för arbetets fortsatta bedrifvande, af nionde hufvudtiteln undfå fem (5) procent årlig ränta, under vilkor, bland annat:

1:o att lånet till ett belopp af högst ett hundra tjugutusen (120,000) R:dr banko skulle upptagas successive i mån af behof för arbetets fortsättning;

2:o att direktionen skulle å bolagets vägnar förbinda sig, att ifrån och med för år 1835 årligen till afbetalning å ifrågavarande lån använda hela behållna vinsten af stenkolsverket med alla dertill hörande anläggningar och att sålunda afbetala minst tiotusen R:dr om året, i följd hvaraf räntebidraget komme att i samma mån minskas;

3:o att i händelse arbetet vid stenkolsverket af en eller annan orsak skulle komma att inställas, eller det med lånet åsyftade ändamål icke kunde inom den af direktionen beräknade tid uppnås, räntebidraget af allmänna medel skulle med det då löpande året, räknadt ifrån den 1 April till den 1 April upphöra;

4:o att om stenkolsverket framdeles lemnade bolaget en behållen vinst utöfver fem procent å aktiekapitalet, det öfverstigande till ett maximum af två procent skulle årligen användas till godtgörande af det lemnade räntebidraget, tilldess detsamma blifvit till fullo återbetaladt; samt

5:o att direktionen borde årligen, efter den allmänna bolagsstämman, till Kongl. Maj:t afgifva underdånig berättelse om arbetets fortgång och stenkolsverkets tillstånd i alla dess delar, samt om verkställda afbetalningar å lånet, sedan dessa tagit sin början.

Sedan direktionen genast efter erhållen kännedom om de för berörde understöds åtnjutande sålunda föreskrifna vilkor i underdånighet anhållit om förändring i det deribland förekommande stadgandet, att, i händelse arbetet vid stenkolsverket måst inställas eller det med lånet åsyftade ändamål icke kunde inom därför beräknad tid uppnås, skulle räntebidraget med det då löpande året upphöra, medgafs genom Kongl. brefvet den 14 April samma år, att i sådant fall finge räntebetalningen från statsverket fortfara intilldess, efter utredning och försäljning af stenkolsverkets tillgångar, lånet blifvit till fullo återbetaladt, dock med vilkor att direktionens ledamöter afgäfve gemensam och personlig förbindelse att i sådan händelse återgälda den ränta, som statsverket kunde komma att under utredningstiden erlägga utöfver ett år, räknadt till början af först påföljande April månad efter det arbetet blifvit inställt.

I enlighet härmed afgaf direktionen under den 25 April 1832 tvänne särskilda förbindelser, af följande lydelse:

1:o. Enligt föreskriften i 2:dra punkten af Kongl. Maj:ts till direktionen af Höganäs stenkolsverk under den 24 sistlidne Mars aflåtna nådiga skrifvelse, tillförbinder sig härigenom direktionen, å bolagets vägnar, att från och med för år 1835 årligen till afbetalning å det lån af högst 120,000 R:dr banko, som bolaget genom egen försorg till arbetets fortsatta bedrifvande eger att upplåna, och hvarför Kongl. Maj:t försäkrat bolaget att af nionde hufvudtiteln undfå fem (5) procent årlig ränta, använda hela behållna vinsten af stenkolsverket med alla dertill hörande anläggningar, och att sålunda afbetala minst tio tusen (10,000) R:dr banko om året, hvilket härigenom med bolagets bifall försäkras. Stockholm den 25 April 1832.

Å bolagets vägnar:

(underskrifter.)

2:o. I händelse arbetet vid Höganäs stenkolsverk af en eller annan orsak skulle komma att inställas eller det med lånet åsyftade ändamål icke kunde inom beräknad tid uppnås, så förbinde vi oss härigenom gemensamt och personligen att i en sådan händelse återgälda den ränta, som statsverket kan komma att under utredningstiden erlägga, utöfver ett år, räknadt till början af först påföljande April månad efter det arbetet blifvit inställt för det lån, som bolaget genom oss, dess direktion, till verkets slutliga fullbordan har upptagit, alldeles och på sätt Kongl. Maj:t i dess till direktionen under den 14 dennes aflåtna nådiga skrifvelse i nåder har behagat föreskrifva och förordna, som försäkras af Stockholm den 25 April 1832.

(underskrifter.)

Dessa begge förbindelser, af hvilka bestyrkta afskrifter blifvit Utskottet förevisade, blefvo genom ett särskildt Kongl. bref den 14 Maj 1832 till Kongl. Statskontoret öfverlemnade. Berörde 2:ne förbindelser hafva dock upphört att vara gällande vid den tid lånet å 120,000 R:dr banko blef slutliqvideradt och återstoden af det utfästade räntebidraget utbetalades, hvilket inträffade år 1849, hvadan desamma sistnämnda år lära blifvit till vederbörande återställda.

Beträffande åter det uti 4:de punkten utaf förstberörde nådiga bref af den 24 Mars 1832 intagna villkor, att derest stenkolsverket framdeles lemnade bolaget en behållen vinst utöfver 5 procent å aktiekapi-

talet, det öfverstigande beloppet skulle med högst 2 procent årligen användas till godtgörande af det lemnade statsbidraget, så synes som skulle någon särskild förbindelse att fullgöra detta vilkor för statsbidragets tillgodonjutande icke blifvit å bolagets vägnar utfärdad. Men då bolaget, genom att emottaga det uti berörde Kongl. bref beviljade årliga bidraget till räntans liqviderande, måste anses hafva underkastat sig de för detta bidrags tillgodonjutande af Kongl. Maj:t stadgade vilkor, måste det ock, enligt Utskottets förmenande, fortfarande vara bolagets skyldighet att, i enlighet med 4:de punkten uti oftanämnde nådiga skrifvelse, återgälda hvad statsverket sålunda förskjutit, utgörande enligt från Kongl. Statskontoret meddelad uppgift, ett sammanlagdt belopp af 65,415 R:dr 6 sk. 8 rst. banko eller 98,122 R:dr 71 öre R:mt, äfvensom att derå godtgöra laga ränta; och som någon inbetalning å denna bolagets skuld ännu icke kommit statsverket till godo, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse, med anmälan om hvad sålunda till Riksdagens kännedom kommit, anhålla det Kongl. Maj:t behagade låta vidtaga de åtgärder, som må finnas af behovet påkallade, dels för bevakande af de rättigheter, hvilka tillkomma statsverket på grund af Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse af den 24 Mars 1832 i fråga om det Höganäs stenkolsverk beviljade och å 9:de hufvudtiteln anvisade statsbidrag, dels för återbekommande af hvad utaf berörde statsbidrag jemte laga ränta redan är eller framdeles kan blifva till betalning förfallet.

Stockholm den 5 Maj 1873.

På Stats-Utskottets vägnar:

FREDRIK ALEXANDER FUNCK.